

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XVII/118/12
Rady Miejskiej w Gniewie
z dnia 29 lutego 2012 r.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY GNIEW NA LATA 2012 – 2032

Opracowała:

Anna Mazur

Zatwierdziła:

Burmistrz Miasta i Gminy Gniew
Maria Taraszkiewicz - Gurzyńska

Gniew, luty 2012 r.

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Cel i zadania programu	10
3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.....	11
4. Stan prawny	13
5. Obowiązki gmin, właścicieli nieruchomości i wykonawców prac związanych z usuwaniami azbestu	14
5.1 Obowiązki gminy:	14
5.2 Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:.....	14
5.3 Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:	15
6. Azbest i jego zastosowanie.	19
7. Identyfikacja azbestu i ocena wyrobów zawierających azbest w obiekcie budowlanym..	22
8. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Gniew	24
9. Finansowe aspekty realizacji programu	29
10. Harmonogram rzeczowy realizacji programu	31
11. Podsumowanie	32
12. Załączniki	33
KARTA PRZEKAZANIA ODPADU	51
Data/miesiąc 12) 13)	51
Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy7,15)	51

Spis załączników

Załącz. 1	Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające.....	33
Załącz. 2	Wykaz firm zajmujących się demontażem i/lub unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest	41
Załącz. 3	Informacja o wyrobach zawierających azbest	43
Załącz. 4	Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.....	45
Załącz. 5	Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	47
Załącz. 6	Karta przekazania odpadu.....	51

Spis tabel:

Tabela 1. Ilości i stopnie pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Gniew.	24
Tabela 2. Ilości i stopnie uszkodzenia wyrobów zawierających azbest, będących własnością Gminy Gniew.	25
Tabela 3. Ilości i stopnie uszkodzenia wyrobów zawierających azbest w budynkach wspólnot mieszkaniowych, których zarządcą jest INWEST-KOM Sp. z o.o.	26
Tabela 4. Harmonogram rzeczowy realizacji programu.	31
Tabela 5. Wykaz firm zajmujących się demontażem i/lub unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, posiadających stosowne zezwolenie.	41

Spis rysunków:

Rys. 1 Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest oraz rur azbestowo -cementowych	17
Rys. 2 Wzór oznakowania dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu.	18
Rys. 3 Ilości płyt azbestowo – cementowych w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Gniew [m ²]	27
Rys. 4 Procentowy udział poszczególnych stopni uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.	28

1. Wprowadzenie

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew na lata 2008 – 2020”, został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/167/08 Rady Miejskiej w Gniewie w dniu 26 marca 2008 r.

Opracowano nowy program ze względu na:

- 1) nowelizację od czasu uchwalenia ww. programu niektórych ustaw i rozporządzeń m.in.:
  - a) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.) w zakresie likwidacji gminnych i powiatowych funduszy ochrony środowiska;
  - b) ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004, Nr 3 poz. 20 ze zm.);
  - c) rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71 poz. 649 ze zm);
- 2) konieczność aktualizacji danych o rodzaju i ilości wyrobów zawierających azbest w związku z przeprowadzoną szczegółową inwentaryzacją na terenie miasta i gminy Gniew w 2010 roku.

Zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.), projekt programu w dziedzinie gospodarki odpadami wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jednakże na podstawie art. 48 ust. 1 cytowanej ustawy, organ opracowujący dokument może odstąpić od jej przeprowadzenia, po uzgodnieniu z właściwymi organami.

Burmistrz Miasta i Gminy Gniew wystąpił pismem znak: RGP.AM.07171- 2/11 z dnia 12.01.2011 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz pismem znak: RGP.AM.07171- 2.1/11 z dnia 12.01.2011 r. do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku z prośbą o wyrażenie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Gniew na lata 2012 – 2032”.

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w piśmie sygn. RDOŚ-Gd-WOO.411.2.3.2011.ASP/AP z dnia 05.08.2011 r. stwierdził, że realizacja ustaleń ww. programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w związku z czym nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w piśmie sygn. SE-NS-80.9022.490.7.2011.BK z dnia 18.08.2011 r. stwierdził, że istnieje możliwość odstępiania od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stwierdzono, jak poniżej:

- 1) Przedmiotowy dokument dotyczy realizacji przedsięwzięć polegających na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Gniew, w miejscowościach: miasto Gniew, wsie: Brody Pomorskie, Ciepłe, Gogolewo, Jażwiska, Jeleń, Kolonia Ostrowicka, Kuchnia, Kursztyn, Nicponia, Opalenie, Piaseczno, Pieniążkowo, Polskie Gronowo, Półwieś, Rakowiec, Szprudowo, Tymawa, Widlice, Wielkie Walichnowy oraz ich osadach i przysiółkach. Demontowane wyroby to głównie pokrycia dachowe z budynków mieszkalnych i gospodarczych. Prowadzone prace wykonywane będą przez firmy posiadające stosowne zezwolenia, zgodnie z zasadami ochrony środowiska. Oddziaływania będą miały charakter krótkotrwały i odwracalny. Przedsięwzięcie polegające na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest nie kwalifikuje się do rozporządzenia z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397), a tym samym nie wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.
- 2) Planowane działania zgodne są z zapisami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”, przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r., a także z przepisami krajowymi oraz dyrektywami unijnymi.
- 3) Odpady zawierające azbest są odpadami niebezpiecznymi, szkodliwymi dla zdrowia, dlatego należy je sukcesywnie usuwać. Eliminacja tychże wyrobów przyczyni się do poprawy jakości środowiska, stanu technicznego obiektów budowlanych oraz zmniejszenia ryzyka zachorowań. Działania mające na celu ich usuwanie są zgodne z zasadami

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

---

zrównoważonego rozwoju. Podejmując się ich realizacji, Polska wypełnia obowiązki nałożone przez Unię Europejską.

- 4) Usuwanie wyrobów zawierających azbest przez wyspecjalizowane firmy nie stanowi zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia ludzi. Wszelkie prace prowadzone będą zgodnie z obowiązującymi przepisami, teren zostanie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Oddziaływania trwają kilka dni, mają charakter odwracalny, teren po zdemontowaniu i zabezpieczeniu wyrobów zostanie oczyszczony z pyłu azbestowego.
- 5) Nie występuje ryzyko kumulowania się oddziaływań, nie wystąpi transgraniczne oddziaływanie na środowisko.
- 6) Ryzyko zagrożenia dla ludzi i środowiska występuje wówczas, gdy dojdzie do korozji lub jakiegokolwiek uszkodzenia wyrobów zawierających ten minerał (jak łamanie, kruszenie, cięcie). Demontowane we właściwy sposób, po uprzednim zwilżeniu, przez przeszkolone osoby, w odpowiednim ubraniu ochronnym i maskach na twarzy, nie stanowią zagrożenia.
- 7) Prace polegające na demontażu płyt eternitowych, głównie prowadzone będą poza obszarami o szczególnych wartościach naturalnych lub posiadających znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, poza obszarami wrażliwymi na oddziaływania, jak również poza terenami, gdzie mogą występować przekroczenia standardów jakości środowiska.
- 8) Realizacja programu usuwania azbestu nie będzie miała negatywnego wpływu na gatunki roślin i zwierząt chronionych w granicach omawianych obszarów. Wpływ realizacji programu na krajobraz będzie miał miejsce podczas demontażu wyrobów zawierających azbest. Nastąpią krótkotrwałe zmiany w krajobrazie powstałe w wyniku prac budowlanych spowodowane montażem specjalistycznych wind lub rusztowań oraz doraźne składowanie zdemontowanych odpadów. Zmiany te będą miały charakter krótkotrwały.
- 9) W 2010 r. na terenie Gminy Gniew przeprowadzona została szczegółowa inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, w związku z czym w niniejszej aktualizacji programu należało podać aktualną ilość wyrobów, która uległa zwiększeniu. Na dzień 31 marca 2011 r. pozostało do unieszkodliwienia 2 682 833 kg wyrobów.

Biorąc pod uwagę ww. uwarunkowania oraz opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku, a także Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku, tutejszy organ odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a informację podał do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie jej na tablicach ogłoszeń

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

Urzędu Miasta i Gminy Gniew oraz zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w celu aktualizacji danych właściciele/zarządcy/użytkownicy nieruchomości powinni co roku przekazywać informacje o ilościach i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest na terenie ich posesji. W przypadku osób fizycznych, niebędących przedsiębiorcami organem właściwym do przyjmowania tych informacji jest burmistrz, w przypadku osób prawnych – marszałek województwa.

W Polsce obowiązuje 30 – letni „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku, który nakłada obowiązek sporządzenia takich programów na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Niniejszy program jest zgodny z krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Dla monitoringu realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”, stworzono Wojewódzką Bazę Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest (WBDA), dostępną pod adresem www.bazaazbestowa.pl, do której przekazywane są dane ze wszystkich gmin oraz województw kraju, o wyrobach zawierających azbest, zarówno wykorzystywanych jak i tych, których eksploatacja została zakończona.

Z części ogólnodostępnej WBDA mogą korzystać wszyscy posiadający dostęp do internetu, natomiast do zbioru „Wyrób” mają dostęp jedynie urzędy gminne i wojewódzkie. Baza przystosowana jest również do nadania praw dostępu urzędom powiatowym.

Azbest jest minerałem znanym od kilku tysięcy lat. Ze względu na swoje zalety, tj. m.in. odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących, a także elastyczność, stosowany był od ponad 100 lat w około 3000 wyrobów przemysłowych. Dziś jednak wiemy, że jest szkodliwy dla zdrowia. Dlatego produkcja, stosowanie oraz obrót azbestem i wyrobami zawierającymi azbest zostały zakazane. W Polsce czyny te zagrożone są karą grzywny, ograniczenia lub pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ustawa z dnia 19.06.1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest – tj. Dz. U. z 2004 r. , Nr 3, poz. 20 z późn. zm.).

Prawidłowe zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest zapewnia bezpieczeństwo jego stosowania przez około 30 lat. Potem stan techniczny większości wyrobów azbestowych będzie nieuchronnie się pogarszał. Dlatego tak ważne jest jego usunięcie z zachowaniem zasad

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

---

bezpieczeństwa pracy oraz ochrony środowiska. Tylko wyspecjalizowane firmy, posiadające stosowne zezwolenia, mogą usuwać azbest i transportować go do wyznaczonych miejsc składowania.

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub jakiegokolwiek uszkodzenia wyrobów zawierających ten minerał (jak łamanie, kruszenie, cięcie). W wyniku takich działań do powietrza uwalniane są niewidoczne dla oka włókna azbestowe, które wdychane z powietrzem prowadzą do szeregu chorób układu oddechowego, takich jak pylica azbestowa, zmiany opłucnej, rak płuc, międzybłoniak opłucnej i otrzewnej. Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na charakter wykonywanej pracy, jak i osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu lub krótkotrwałe przebywanie w miejscu o bardzo wysokim stężeniu.

W niniejszej aktualizacji opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielać osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcenie do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszenie ryzyka, związanego z nieprawidłowym ich wykonaniem.

2. Cel i zadania programu

Celem niniejszego programu jest:

- ⌘ spowodowanie oczyszczenia terenu Gminy Gniew z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- ⌘ wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Gminy, spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- ⌘ spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- ⌘ stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, stosowanych w Unii Europejskiej.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

W niniejszym programie usuwania wyrobów zawierających azbest zawarte zostały:

- ⌘ zaktualizowane ilości wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie Gminy Gniew,
- ⌘ wydatki z budżetu gminy, powiatu lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z tytułu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- ⌘ propozycje założeń organizacyjnych i monitoringu programu w układzie gminnym.

3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu.

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien, zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby zawierające azbest nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych jak i aerodynamicznych cech włókien.

Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych.

Skręcone włókna chryzotyli o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3:1.

Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą ryzyko zdrowotne.

Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną pylicy azbestowej (azbestozy),

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

łagodnych zmian opłucowych, raka płuc, międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości.

Przy narażeniu komunalnym na pył azbestowy głównym skutkiem zdrowotnym jest międzybłoniak opłucnej i otrzewnej. W zależności od poziomu ekspozycji może być obserwowany wzrost ryzyka raka płuc.

Przeprowadzone na szeroką skalę badania przypadków międzybłoniaka oraz trendów zapadalności, wykazały zwiększoną ich częstość w rejonach kopalń i zakładów przetwórstwa azbestu oraz w miastach. Nowotwory te wykazują przyrost, rocznie ok. 10%.

Oficjalna statystyka w Polsce wykazuje ok. 120 przypadków zgonów rocznie z powodu międzybłoniaka opłucnej.

Nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Dlatego zastępowanie rur azbestowo - cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli, wymiany na rury bezazbestowe.

4. Stan prawny

Regulacje prawne dotyczące m.in. usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku są zamieszczone w 20 aktach prawnych – 7 ustawach oraz 13 rozporządzeniach. Wykaz tych aktów, w tym rozporządzenia dotyczące dopuszczania wyrobów zawierających azbest (o specjalnym przeznaczeniu) do produkcji lub wprowadzenia na polski obszar celny zamieszczono w załączniku nr 1 wraz z krótkim omówieniem.

5. Obowiązki gmin, właścicieli nieruchomości i wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu

5.1 Obowiązki gminy:

- 1) Gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
- 2) Przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu.
- 3) Opiniowanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest).

5.2 Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- 1) Kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, instalacjach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest i sporządzenie w jednym egzemplarzu oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.
- 2) Usuwanie lub zabezpieczenie wyrobów zawierających azbest, zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany, na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia.
- 3) Sporządzenie corocznego planu kontroli jakości powietrza, obejmującego pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest .
- 4) Oznakowanie instalacji lub urządzeń zawierających azbest oraz użytkowanych bez zabezpieczenia dróg, a także pozostawionych w ziemi wyłączonych z użytkowania rur azbestowo – cementowych.
- 5) Sporządzenie inwentaryzacji wyrobów, instalacji lub urządzeń zawierających azbest, dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest, rur azbestowo – cementowych oraz usuniętych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury oraz ujęcie wyniku inwentaryzacji w „Informacji o wyrobach zawierających azbest”.
- 6) Przedkładanie corocznie ww. informacji marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub burmistrzowi (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami)

w terminie do dnia 31 stycznia.

- 7) Zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno - budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

5.3 Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- 1) Uzyskanie zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.
- 2) Przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z tymi wyrobami.
- 3) Opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
  - a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
  - b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - d) ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza.
- 4) Posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
- 5) Zgłoszenie zamiaru przeprowadzenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac, właściwemu organowi nadzoru budowlanego, okręgowemu inspektorowi pracy oraz państwowemu inspektorowi sanitarnemu w terminie co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac.

- 6) Zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.) oraz złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja tych wyrobów oraz ocena ich stanu, określająca w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649 ze zm.), nakłada na właścicieli, użytkowników wieczystych lub zarządców nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, obowiązek kontroli stanu tychże wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Wzór oceny stanowi załącznik nr 5 do niniejszego programu.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8 poz. 31), nakłada obowiązek sporządzania inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz przedkładania informacji o wyrobach zawierających azbest lub informację o wyrobach, których wykorzystywanie zostało zakończone, do marszałka województwa – w przypadku przedsiębiorców lub burmistrza – w przypadku osób fizycznych, niebędących przedsiębiorcami. Wzory informacji stanowią załączniki nr 3 i 4 do programu.

Wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, powinna być wyspecjalizowana jednostka, posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne, zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie

zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

Wszystkie instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz rury azbestowo - cementowe powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i $\frac{1}{2}H$ szerokości.
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
  - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
  - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny.
- 3) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest oraz rur azbestowo -cementowych przedstawiono na rys. 1.

Rys. 1 Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest oraz rur azbestowo -cementowych.

ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu, powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 30 cm wysokości (H) i $\frac{1}{2}H$ szerokości.
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
  - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
  - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny.

Wzór oznakowania dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu przedstawiono na rys. 2.

Rys. 2 Wzór oznakowania dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu.

6. Azbest i jego zastosowanie.

Azbest jest nazwą ogólną obejmującą włókniste minerały z grupy serpentynów i amfiboli. Dzięki swoim właściwościom: wysokiej wytrzymałości mechanicznej, odporności na związki chemiczne i wysoką temperaturę, azbest zyskał popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej. Dotyczy to w szczególności trzech minerałów azbestu: powszechnie stosowany chryzotyl (azbest biały), w mniejszym stopniu wykorzystywany krokidolit (azbest niebieski) i jeszcze rzadziej stosowany amozyt (azbest brązowy).

Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia:

- a) eternit, czyli płyty faliste azbestowo – cementowe o zawartości 10 - 13 % azbestu do pokryć dachowych,
- b) płyty prasowane płaskie o zbliżonej zawartości azbestu,
- c) płyty KARO – dachowe pokrycia lub elewacje,
- d) rury azbestowo - cementowe wysokociśnieniowe (krokidolit) i kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo - spalinowe (zawartość azbestu ok. 22 %),
- e) kształtki azbestowo – cementowe oraz elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo – cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane).

Stosowany był w budownictwie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenia ognioochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę (klapy przeciwpożarowe, ciągi telekomunikacyjne, tablice rozdzielcze elektryczne, węzły ciepłownicze, obudowa klatki schodowej, przejścia kabli elektrycznych, przewodów ciepłowniczych i wentylacyjnych między stropami, zabezpieczenia elementów stropowych i ściennych strychów, piwnic, dróg ewakuacyjnych, konstrukcji stalowych). Azbest stosowano również w tkaninach wygłuszających hałas.

Azbest wykorzystywano także w elektrociepłowniach i elektrowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur), a także w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo - cementowe lub azbestowo - gipsowe). Wyroby zawierające azbest umiejscowione są w:

- a) kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym),
- b) chłodniach kominowych (płyty azbestowo - cementowe w zraszalnikach i w obudowie

wewnętrznej chłodni),

- c) chłodniach wentylatorowych (w obudowie wewnętrznej chłodni),
- d) rurach odprowadzających parę, zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego).

Ponadto wyroby zawierające azbest stosowane były w transporcie i przemyśle chemicznym.

6.1 Rodzaje wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe można podzielić – w zależności od trwałości i ilości zastosowanego spoiwa wiążącego – na: miękkie (łamliwe, kruche) i twarde (niekruche, sztywne).

Wyroby miękkie

Wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ i zawierające powyżej 20 % azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy duże pylenie włókien azbestu do otoczenia.

Najczęściej stosowane jako:

- a) wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych,
- b) koce gaśnicze,
- c) szczeliwa plecione,
- d) tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD,
- e) płytki podłogowe PVC,
- f) materiały i wykładziny cierne,
- g) sznury, płótna, tkaniny z dodatkiem azbestu (lub wykonane z samego azbestu),
- h) płyty i uszczelki kinkieryt (typu Gambit, Polonit), stosowane w ciepłownictwie na złączach rur, zaworów z gorącą wodą lub parą,
- i) płaszcze azbestowo - gipsowe stosowane w izolacji rur w ciepłownictwie,
- j) płyty i tektury miękkie (stosowane w izolacjach ognioochronnych),
- k) płyty ognioochronne typu „PYRAL” produkcji czechosłowackiej lub „SOKALIT” produkcji NRD, zawierające ok. 30-50% azbestu (służą do okładzin ognioochronnych konstrukcji budynków oraz jako sufity podwieszane o podwyższonej odporności na ogień, także jako materiał do klap przeciwpożarowych i przeciwdymnych),

- l) natryski azbestowe na konstrukcje stalowe zastosowane jako ognioochronne zabezpieczenie stalowej konstrukcji budynków o tzw. konstrukcji niesztynnej.

Wyroby twarde

Są to najpowszechniej występujące w krajowym budownictwie wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami miękkimi.

Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie przy zrzucaniu z wysokości w trakcie prac remontowych.

Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są:

- a) płyty azbestowo - cementowe faliste (eternit),
- b) płyty azbestowo - cementowe „karo”,
- c) płyty płaskie, wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym,
- d) inne wyroby azbestowo – cementowe:
  - rury do instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych,
  - przewody kominowe i zsypy.

7. Identyfikacja azbestu i ocena wyrobów zawierających azbest w obiekcie

budowlanym

Wyroby zawierające azbest nie były w Polsce oznakowane lub nazwane w sposób ułatwiający identyfikację w nich tego minerału. Skutkiem tego obecne prace remontowe często prowadzą do nieświadomego ich uszkodzenia i spowodowania niekontrolowanej emisji pyłu azbestowego.

Warunkiem podjęcia działań specjalistycznych w celu zmniejszenia wpływu azbestu na środowisko jest jego identyfikacja i lokalizacja w obiekcie oraz ocena stanu technicznego wyrobu i ryzyka emisji pyłu. Na wstępie niezbędna jest inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest oraz określenie rodzaju azbestu.

Każdy obiekt może zawierać wyroby, zawierające azbest. Szczególną uwagę podczas inwentaryzacji należy zwracać na elementy instalacji wentylacyjnych, urządzeń wodnokanalizacyjnych i grzewczych, zabezpieczenie ognioochronne konstrukcji stalowych w budynkach o konstrukcji nieszytywnej, wyposażenie maszyn wymagających izolacji termicznej, ognioochronnej, elektrycznej.

Obecność materiałów zawierających azbest nie zawsze zaznaczona jest w dokumentacji technicznej.

Możliwe też, że podczas wykonywania prac zastosowano materiały zastępcze (zawierające azbest), nie umieszczone w projekcie technicznym.

Inwentaryzacji i identyfikacji wyrobów azbestowych powinien dokonać właściciel lub zarządca budynku. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.) należy przeprowadzić ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest. Ocena kończy się zsumowaniem przyjętej punktacji.

Przy sumie punktów powyżej 120 (stopień pilności I) występuje konieczność podjęcia działań, polegających na wymianie lub zabezpieczeniu ocenianego wyrobu najszybciej, jak jest to możliwe. Przy sumie punktów 95 – 115 (stopień pilności II) – konieczność powtórzenia oceny w ciągu roku, a przy punktacji do 90 (stopień pilności III) - konieczność powtórzenia oceny technicznej w ciągu 5 lat.

Przy sumie punktów powyżej 120 powinno się podjąć działania naprawcze wyrobów, zwłaszcza

miękkich oraz tych wyrobów twardych, które narażone są na uszkodzenia w trakcie eksploatacji. Zakres działań zależy od opinii specjalistów, uwzględniającej warunki eksploatacji, charakter wyrobu oraz możliwości narażenia użytkowników.

Rodzaje tych działań to:

- zabudowa – zamknięcie przestrzeni, w której znajduje się azbest szczelną przegrodą, bez naruszenia samego azbestu, może być wykonana ze ścianek gipsowych, cegły, blachy itp.,
- pokrywanie urządzeń lub instalacji (trudno dostępnych lub demontowalnych) głęboko penetrującymi środkami wiążącymi azbest. Postępować tak można jedynie z materiałami, których stan techniczny i przyczepność do podłoża nie pogorszy się pod dodatkowym obciążeniem, pokrywane mogą też być elewacje i dachy wykonane z płyt azbestowo-cementowych w celu ich impregnacji i zabezpieczenia przed wpływami atmosferycznymi,
- usunięcie azbestu – demontaż całości lub części (najbardziej zagrażającej) materiałów wybudowanych; działania te muszą być prowadzone w warunkach szczelnego oddzielenia strefy pracy, przy zastosowaniu specjalnych środków ochrony indywidualnej oraz technik minimalizujących pylenie (podciśnienie wewnątrz stref pracy, gdzie uwalniane są pyły, filtrowanie powietrza wyrzucanego na zewnątrz).

8. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Gniew

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania, zgłoszonych do Burmistrza Miasta i Gminy Gniew przez właścicieli i zarządców nieruchomości oraz po przeprowadzeniu inwentaryzacji tychże wyrobów w 2010 r. przez firmę, na zlecenie Gminy Gniew, sporządzono wykaz ilości i miejsc występowania takich wyrobów na terenie miasta i gminy Gniew.

Na dzień 31 stycznia 2011 r. ogólna ilość wyrobów zawierających azbest wyniosła **236 439,83 m² oraz 23 700 mb rur azbestowo - cementowych.**

Poniższy wykres przedstawia ogólne ilości wyrobów, zawierających azbest na terenie miasta i gminy Gniew (stan na dzień 31.01.2011 r.).

Szczegółowe dane przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 1. Ilości i stopnie pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest na terenie miasta i gminy Gniew.

Lp.	Miejscowość	Ogólna ilość	I stopień pilności	II stopień pilności	III stopień pilności
1.	Brody Pomorskie	2 878,00	720,00	1 156,00	1 002,00
2.	Cieple	2 753,00	246,00	75,00	2 432,00
3.	Cierpice	790,00	480,00	310,00	0,00
4.	Dąbrówka	2 727,50	0,00	265,00	5 190,00
5.	Gniew	12 763,00	2 921,00	6 186,00	3 656,00
6.	Gogolewo	10 871,00	856,00	2 065,00	7 950,00
7.	Jażwiska	12 131,40	3 225,00	6 666,40	2 240,00
8.	Jelenica	250,00	0,00	250,00	0,00
9.	Jeleń	13 572,50	1 640,00	8 022,50	3 910,00
10.	Kolonia Ostrowicka	6 753,50	405,00	194,00	6 154,50
11.	Kotło	1 029,00	545,00	484,00	0,00
12.	Kuchnia	6 816,00	0,00	6 816,00	0,00
13.	Kursztyn	5 716,00	556,00	3 400,00	1 760,00
14.	Mała Karczma	660,00	0,00	660,00	0,00
15.	Małe Wiosło	260,00	0,00	0,00	260

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

16.	Małe Wyręby	1 170,00	0,00	0,00	1 170,00
17.	Nicponia	11 116,00	250,00	2 341,00	8 525,00
18.	Opalenie	22 004,00	1 534,00	4 320,00	16 150,00
19.	Ostrowite	4 496,50	0,00	1 484,50	3 012,00
20.	Piaseckie Pole	6 028,00	0,00	2 220,00	3 808,00
21.	Piaseczno	12 420,00	1 717,00	4 968,00	5 735,50
22.	Pieniążkowo	15 605,50	70,00	3 662,00	11 873,50
23.	Polskie Gronowo	13 776,71	955,21	3 812,00	9 009,50
24.	Półwieś	7 245,50	500,00	2 038,50	4 707,00
25.	Rakowiec	10 996,00	1 147,00	1 246,00	8 603,00
26.	Stary Młyn	4 542,00	872,00	2 975,00	695,00
27.	Szprudowo	18 582,40	572,00	5 848,00	12 162,40
28.	Tymawa	6 965,20	1 463,00	3 910,20	1 592,00
29.	Widlice	4 160,00	0,00	620,00	3 540,00
30.	Wielkie Walichnowy	13 069,12	982,00	4 238,00	7 569,12
31.	Włosienica	4 292,00	173,00	0,00	4 120,00
Razem		236 439,83	21 829,21	80 233,10	13 6826,52

***Tabela 2. Ilości i stopnie uszkodzenia wyrobów zawierających azbest, będących własnością
Gminy Gniew.***

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Lokalizacja wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Stopień pilności usunięcia
1.	Rura azbestowo- cementowa Ø 150 mm	ul. 27-go Stycznia, Gniew	mb	800	III
2.	Rura azbestowo- cementowa Ø 50 mm	Gogolewo	mb	1000	III
3.	Rura azbestowo- cementowa Ø 100 mm	Rakowiec	mb	4200	III
4.	Rura azbestowo- cementowa Ø 100 mm	Piaseczno	mb	4500	III
5.	Rura azbestowo- cementowa Ø 100 mm	Wielkie Walichnowy	mb	5500	III
6.	Rura azbestowo- cementowa Ø 100 mm	Jeleń	mb	4800	III

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

7.	Rura azbestowo-cementowa Ø 100 mm	Szprudowo	mb	2900	III
8.	Płyty azbestowo-cementowe płaskie	ul. Stroma 1, 83-140 Gniew, ściany budynku przedszkola	m ²	4420	I
9.	Płyty azbestowo-cementowe faliste	Rakowiec, budynek dawnej szkoły	m ²	600	I
10.	Płyty azbestowo-cementowe faliste	ul. Ks. L. Warneckiego 15 ul. Ks. L. Warneckiego 10 83-136 Opalenie, Budynek gospodarczy przy przedszkolu, daszek przy budynku szkoły	m ²	102	II
11.	Płyty azbestowo-cementowe faliste	Pieniążkowo, budynek szkoły	m ²	300	I
12.	Płyty azbestowo-cementowe faliste	Piaseczno, budynek szkoły	m ²	220	III
13.	Płyty azbestowo-cementowe faliste	Ostrowite, budynek szkoły	m ²	180	III

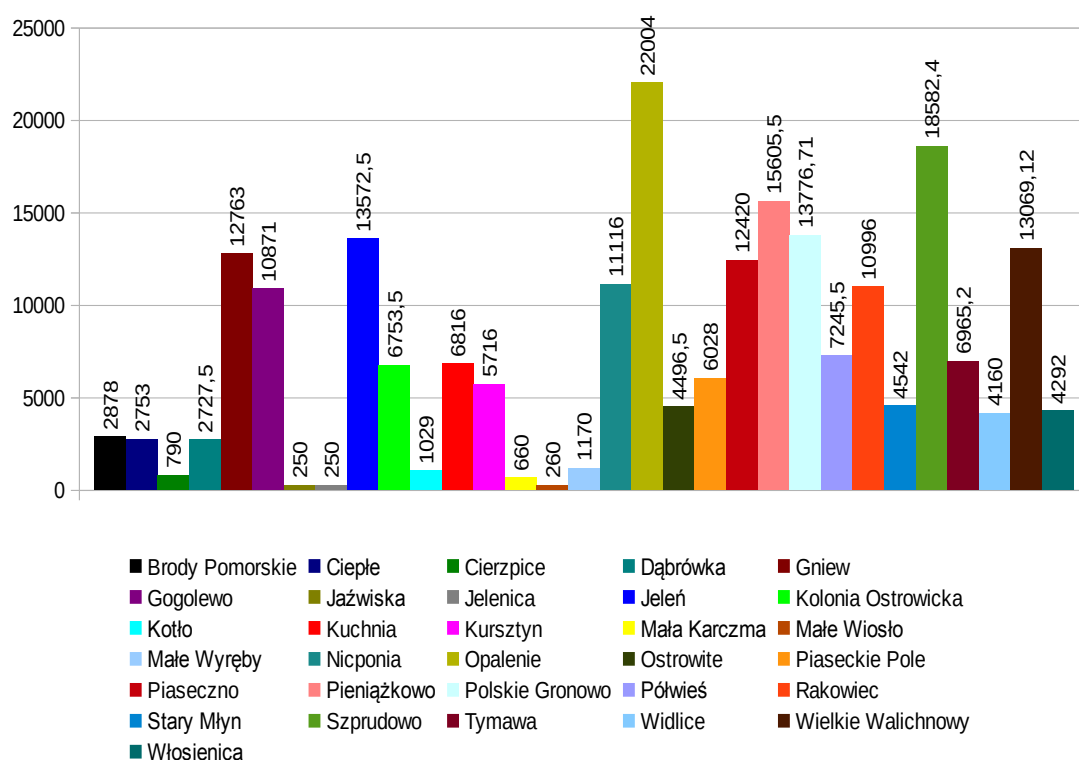
Tabela 3. Ilości i stopnie uszkodzenia wyrobów zawierających azbest w budynkach wspólnot mieszkaniowych, których zarządcą jest INWEST-KOM Sp. z o.o.

Miejscowość	Rodzaj budynku	Stopień pilności	Ilość
Polskie Gronowo 30	Bud. mieszkalny wielorodzinny	II	170 m ²
Gniew, ul. Kusocińskiego 1	Bud. mieszkalny wielorodzinny	I	350 m ²
Gniew, ul. Wiślana 6	Biurowiec ZUK-u	II	220 m ²
Gniew ul. Gniewskie Młyny 12	Bud. mieszkalny wielorodzinny	I	650 m ²
Gniew, ul. Wiślana 10	Bud. mieszkalny wielorodzinny	II	200 m ²
Wielkie Walichnowy 19	Bud. mieszkalny wielorodzinny	II	150 m ²
Wielkie Walichnowy 20	Bud. mieszkalny wielorodzinny	II	100 m ²

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

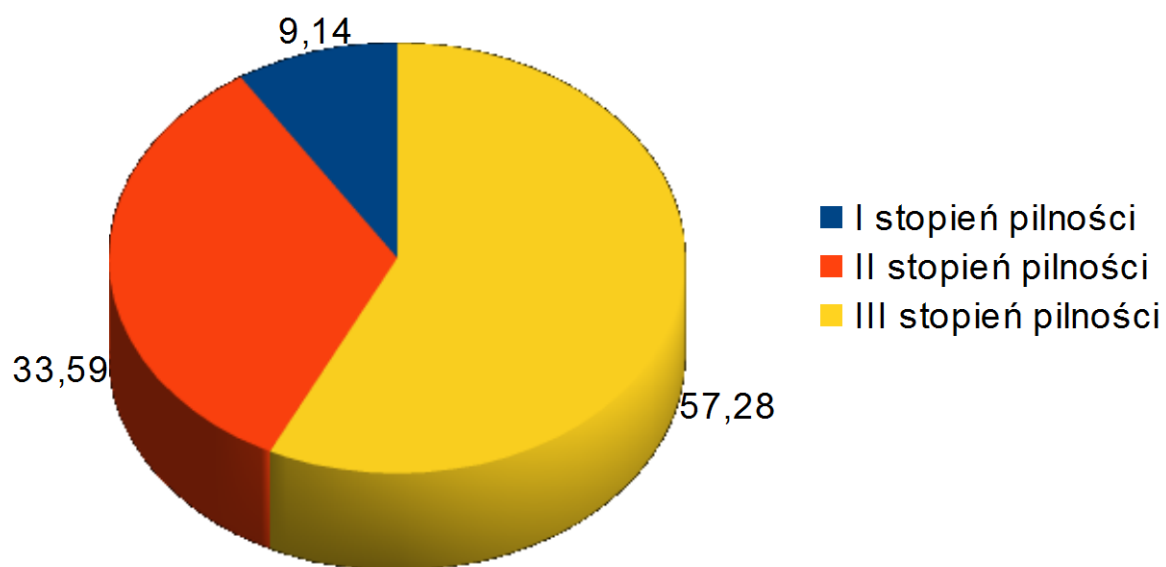
Na rys. 3 przedstawiono ilości płyt azbestowo – cementowych w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Gniew [m²].

Rys. 3 Ilości płyt azbestowo – cementowych w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Gniew [m²]

Na rys. 4 przedstawiono procentowy udział poszczególnych stopni uszkodzenia wyrobów zawierających azbest .

Rys. 4 Procentowy udział poszczególnych stopni uszkodzenia wyrobów zawierających azbest .

9. Finansowe aspekty realizacji programu

Demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest może być dofinansowywane ze środków budżetu gminy, a także poprzez pozyskanie dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku lub budżetu Starostwa Powiatowego w Tczewie.

Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, określone są w szczegółowym regulaminie, przyjętym Uchwałą Nr VII/41/11 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie zasad przyznawania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, osobom prawnym i przedsiębiorcom dotacji z budżetu Gminy Gniew na demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, zmienioną Uchwałą Nr VIII/49/11 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 24 maja 2011 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego Nr 83 poz. 1754 w dniu 12 lipca 2011 r.

Szacunkowy koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia płyt azbestowo - cementowych wynosi ok. 30 zł/m².

Na terenie miasta i gminy Gniew do dnia 31 stycznia 2011 r. zinwentaryzowano 236 396,83 m² płyt azbestowych w formie pokryć dachowych, na nieruchomościach, należących do osób fizycznych, nie będących przedsiębiorcami, w tym 1 840 m² płyt na budynkach wielorodzinnych, należących do wspólnot mieszkaniowych, których zarządcą jest INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o., a także 1 402 m² na pokryciach dachowych budynków szkolnych.

Aby do roku 2032 wszystkie wyroby zostały usunięte, powinno być rocznie usuwanych ok. 11 819,84 m² płyt azbestowych. Corocznie na terenie miasta i gminy Gniew liczba usuwanych wyrobów ulega zwiększeniu. W latach 2010 – 2011 usunięto 8 114 m².

Średni roczny koszt realizacji programu przy 90 % dofinansowaniu wyniesie:

$$11\,819,84\text{ m}^2 \times 30\text{ zł/m}^2 = 354\,595,2\text{ zł}$$

$$354\,595,2 \text{ zł} \times 90 \% = 319\,135,68 \text{ zł}$$

O dofinansowanie ubiegać się mogą osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe, osoby prawne i przedsiębiorcy, a także zarządcy wspólnot mieszkaniowych (w tym niebędący osobami fizycznymi).

Przykładowe procedury postępowania w przypadku ubiegania się o dofinansowanie:

1. Burmistrz Miasta i Gminy Gniew ogłasza nabór wniosków o dofinansowanie demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Termin ten uzależniony jest od daty konkursu ogłoszonego przez WFOŚiGW w Gdańsku.
2. Wnioskodawcy występują na przygotowanym formularzu wniosku do burmistrza o dofinansowanie demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest.
3. W przypadku ubiegania się Gminy o dotację, sporządzany jest wniosek do WFOŚiGW dla poszczególnych beneficjentów w ramach ogłoszonego konkursu.
4. Po uzyskaniu informacji o zakwalifikowaniu wniosku do dofinansowania, beneficjenci otrzymują pisemną informację od burmistrza oraz ustalany jest termin podpisania umowy.
5. Po podpisaniu umowy oraz uzyskaniu zgody Starosty Tczewskiego na wykonywanie prac, można przystąpić do demontażu wyrobów azbestowych. Prace te muszą być wykonywane przez firmy, posiadające stosowne zezwolenia.
6. Zdemonstrowane odpady muszą trafić na składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, co potwierdza karta przekazania odpadu na składowisko.

Przez koszty dofinansowywanego zadania rozumie się koszt demontażu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest wraz z kosztem transportu materiałów przez przedsiębiorców, posiadających stosowne zezwolenia, uprawniające do pracy z odpadami azbestowymi.

Wyplata środków nastąpi po udokumentowaniu poniesionych wydatków poprzez złożenie:

- a) dokumentu potwierdzającego przyjęcie zgłoszenia robót budowlanych lub pozwolenia na rozbiórkę, wydanego przez Starostę Tczewskiego;
- b) umowy na demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z odpowiednią firmą;

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

- c) faktury za demontaż, transport i unieszkodliwienie odpadów;
- d) oświadczenia przedsiębiorcy o prawidłowości wykonywania prac oraz oczyszczenia terenu z pyłu azbestowego z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych;
- e) karty przekazania odpadu na odpowiednie składowisko.

10. Harmonogram rzeczowy realizacji programu

Tabela 4. Harmonogram rzeczowy realizacji programu.

Lp.	Działanie	Termin
1.	Zatwierdzenie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew na lata 2012-2032 przez Radę Miejską w Gniewie	I kwartał 2012 r.
2.	Pozyskiwanie funduszy z WFOŚiGW i/lub budżetu powiatu na dofinansowanie demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Zabezpieczenie środków pieniężnych na ww. cel w budżecie Gminy.	Od 2012 r.
3.	Działalność informacyjna i popularyzacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest (lokalna prasa, ulotki, strona internetowa).	2012 – 2032 r.
4.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest.	Od 2012 r.
5.	Demontaż i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest przez specjalistyczne firmy	
6.	Założenie i prowadzenie rejestru wniosków o dofinansowanie zgodnie z zachowaniem kolejności zgłoszeń.	
7.	Monitoring i ocena realizacji programu.	Co 3 lata

11. Podsumowanie

Zgodnie z krajowym programem usuwania azbestu, termin całkowitego wycofania wyrobów zawierających ten minerał z terenu Polski przypada na 2032 r. Od 1997 r. obowiązuje zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest.

Azbest był szeroko stosowany zwłaszcza w budownictwie i pomimo obowiązującego zakazu jego stosowania, będzie on nadal elementem struktury wielu obiektów jeszcze przez kilkadziesiąt lat.

Należy aktualizować dane o ilości i miejscach występowania azbestu, a także dokonywać oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe działań, mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Prace te mogą wykonywać jedynie wyspecjalizowane firmy, posiadające stosowne zezwolenia w tym zakresie, co pozwoli wyeliminować zagrożenia wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Aby skorzystać z dofinansowania, właściciele, zarządcy lub użytkownicy nieruchomości będą musieli spełnić wszystkie wymogi formalne.

Upowszechnianie „Programu...” będzie skutkowało wzrostem świadomości wśród społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń, jakie powoduje nieprawidłowa eksploatacja i samowolne usuwanie wyrobów azbestowych.

Posiadana wiedza na temat szkodliwości azbestu oraz pomoc finansowa, oferowana przez Gminę przyczyni się do ograniczenia liczby osób, które nieświadomie decydują się na samowolne usuwanie przede wszystkim płyt azbestowo – cementowych z dachów swoich budynków.

Prace te powinni wykonywać wyszkoleni pracownicy firm, którzy zgodnie z obowiązującymi przepisami i z zachowaniem wszelkich środków ostrożności będą postępowali z odpadami niebezpiecznymi, jakimi są wyroby zawierające azbest.

12. Załączniki

Załącznik nr 1.

Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające.

I. Ustawy:

- 1) Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.).**

Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo - cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób nie zagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska. Ustawa porządkuje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

- 2) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.).**

Art. 30 ust. 7 - właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 5 ww. artykułu, jeżeli ich realizacja może spowodować m.in. zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska bądź pogorszenie warunków zdrowotno – sanitarnych.

- 3) Ustawa z dnia z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich**

mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322).

Ustawa reguluje warunki lub zakazy produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji chemicznych w ich postaci własnej, jako składników mieszanin lub w wyrobach.

4) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.).

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów, a także wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

5) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.).

Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa zawiera szereg istotnych i ważnych postanowień dotyczących m.in.:

- państwowego monitoringu środowiska, jako systemu pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku,
- opracowania prognoz oddziaływania na środowisko, w tym gospodarki odpadami, a także programów wojewódzkich, zmierzających do przestrzegania standardów jakości środowiska,
- ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem, sposobu postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska,
- kar i odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad i przepisów dotyczących ochrony środowiska,

- konieczności oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje.

6) Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, ze zm.).

Ustawa reguluje tryb postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. W art. 54 ustawa odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

7) Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 ze zm.).

Ustawa reguluje zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przewóz materiałów niebezpiecznych w kraju określają przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR). Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych. Wymagane są świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz szkolenie kierowcy pojazdów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

II. Rozporządzenia:

1) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

2) Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).

Określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Pracodawca obowiązany jest stosować środki ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest. Pracownicy zatrudnieni przy pracach w kontakcie z azbestem, pracodawcy i osoby kierujące takimi pracami powinni być przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z programem określonym w załączniku do rozporządzenia.

3) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.).

Rozporządzenie określa:

- obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest;
- warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających

azbest do miejsca ich składowania;

- wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się w jednym egzemplarzu ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Wzór oceny określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

W celu bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy:

1. wyroby niezakwalifikowane do wymiany w ocenie zabezpieczyć przez zabudowę (zamknięcie) przestrzeni, w której znajdują się wyroby zawierające azbest, szczelną przegrodą bez naruszenia samego wyrobu,
2. pokryć wyroby lub powierzchnie zawierające azbest szczelną powłoką z głęboko penetrujących środków wiążących azbest, posiadających odpowiednią aprobatę techniczną,
3. wyeliminować jakąkolwiek obróbkę mechaniczną przy pracach zabezpieczających.

4) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach (Dz. U. Nr 249, poz. 1674).

Określa zakres informacji dotyczących składu i właściwości komunalnych osadów ściekowych oraz wzory formularzy do sporządzania i przekazywania zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów.

5) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124, poz. 1033).

Określa sposób przedkładania marszałkowi województwa przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, a także terminy ich przedkładania, formę, układ oraz wymagane techniki przedkładania.

6) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87).

Wartość odniesienia uśredniona dla azbestu (włókna na m³) wynosi 2 350 µg/m³ w ciągu godziny i 250 µg/m³ dla roku kalendarzowego.

7) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz.U. Nr 236, poz. 1986).

Przepisy o przewozie drogowym materiałów niebezpiecznych stosuje się odpowiednio do transportu odpadów niebezpiecznych spełniających określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne dla zaliczenia ich do jednej z klas towarów niebezpiecznych. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) - *Jednolity tekst Umowy ADR* (Dz. U. Nr 30, poz. 287, z 1999 r.). Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy ich transporcie. Posiadacz odpadów zawierających azbest, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów, obowiązany jest do uzyskania zezwolenia na prowadzenie tej działalności. Zgodnie z ustawą o odpadach zezwolenie wydaje w drodze decyzji starosta, właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów. Transportujący odpady niebezpieczne obowiązany jest do posiadania karty ewidencji odpadu, dokumentu obrotu odpadami niebezpiecznymi i dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych według wymagań ADR.

8) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. Nr 8, poz. 31).

Rozporządzenie określa:

- wymagania w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest;
- wymagania w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, zwanych dalej "instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest";
- wymagania w zakresie przemieszczania odpadów zawierających azbest;
- sposób oznaczania miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń zawierających azbest;

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

- sposób inwentaryzowania wyrobów zawierających azbest w miejscach ich wykorzystywania;
- terminy przedkładania odpowiednio marszałkowi województwa albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o:
  - a) rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest,
  - b) instalacjach lub urządzeniach zawierających azbest,
  - c) przewidywanym terminie usunięcia wyrobów zawierających azbest;
- formę i układ przedkładanych informacji, o których mowa w pkt 6;
- terminy, w których powinny być oczyszczone instalacje lub urządzenia zawierające azbest.

9) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217).

Rozporządzenie określa jednostkowe stawki opłat m.in. za umieszczenie odpadów, zawierających azbest na składowisku:

06 07 01*	- odpady azbestowe z elektrolizy	45,91 zł/Mg
06 13 04*	- odpady z przetwarzania azbestu	45,91 zł/Mg
10 11 81*	- odpady zawierające azbest	45,91 zł/Mg
10 13 09*	- odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych	45,91 zł/Mg
15 01 11*	- opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	45,91 zł/Mg
16 01 11*	- okładziny hamulcowe zawierające azbest	45,91 zł/Mg
16 02 12*	- zużyte urządzenia zawierające wolny azbest	45,91 zł/Mg
17 06 01*	- materiały izolacyjne zawierające azbest	0 (100,00)
17 06 05*	- materiały konstrukcyjne zawierające azbest	0 (100,00)

10) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 08 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 249, poz. 1673).

Określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania.

11) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 09 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć

mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397).

Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko należą: wydobywanie azbestu lub instalacje do przetwarzania azbestu lub produktów zawierających azbest:

- a) produktów azbestowo – cementowych w ilości gotowego produktu nie mniejszej niż 200 t na rok,
- b) materiałów ciernych w ilości gotowego produktu nie mniejszej niż 50 t na rok,
- c) innych produktów zawierających azbest w ilości nie mniejszej niż 200 t na rok.

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należą: instalacje do przetwarzania produktów zawierających azbest inne niż wyżej wymienione.

12) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595).

W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady:

- ▲ Grupy 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
- ▲ Grupy 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Oznacza to, że odpady obu grup mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Natomiast nie wolno tych odpadów mieszać i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.

13) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).

Rozporządzenie ustala obowiązek sporządzenia wymaganego planu również dla robót prowadzonych z wyrobami zawierającymi azbest.

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

Załącznik nr 2.

**Tabela nr 5 Wykaz firm zajmujących się demontażem i/lub unieszkodliwianiem wyrobów
zawierających azbest, posiadających stosowne zezwolenie
(stan na dzień 01 lutego 2012 r.)**

Lp.	Nazwa i siedziba firmy	Kontakt
1.	MASS-DEK Zakład Usług Handlowych Sławomir Roziński ul. Głowackiego 41 83 – 110 Tczew	tel.: 605 632 827
2.	P.H.U. PAMIR Maciej Strzeszyński ul. Łąkowa 10 83 – 110 Tczew	tel.: (058) 531 61 85
3.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe „ABBA-EKOMED” Sp. z o.o. ul. Moniuszki 11/13 87-100 Toruń	(56) 654 86 70 (56) 654 86 71 (56) 651 44 25 fax (56) 651 40 08
4.	Przedsiębiorstwo Budowlano- Handlowe „HABUD” s.c. Zdzisław Gałęza & Stefan Hamadyk Al. Wojska Polskiego 91 82-203 Malbork	(055) 272 33 48 wew. 34
5.	P.P.H.U. TUKS-DACH K. Urbański, D. Teodorczak Al. Jana Pawła II 15C/8 83-200 Starogard Gdański	tel.: (058) 775 13 40
6.	Zakład Blacharsko – Dekarski Paweł Czarnuch ul. Jacka i Agatki 47 82-500 Kwidzyn	tel.: (055) 261 76 49
7.	„KONKURENT” Marek Padykuła ul. 30 Stycznia 32 83-110 Tczew	(58) 530 25 45
8.	Przedsiębiorstwo Budowlano- Remontowe „BUDEX” Bogdan Jędraszewski & Mirosław Hetmański ul. Armii Krajowej 86 83-110 Tczew	(58) 777 14 03 (58) 777 10 95 601 671 542

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

9.	Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe „PERFEKT” Monika Stolarz ul. Suchostrzygi Dworzec 4, 83-110 Tczew	781 382 908 (58) 533 80 09
10.	Usługowy Zakład Izolacji Budowlanej Janusz Gleba Janowo, ul. Pelplińska 15 83- 211 Jabłowo	(58) 562 24 35 601 635 263
11.	„T.K.J. Matuszewski” Sp. jawna ul. Porucznika Krzycha 5 86-300 Grudziądz	(56) 465 48 88 (56) 465 48 92
12.	ZUH MAXMED, Marcin Murzyn 84-252 Orle ul. Pomorska 49	58 6718563 58 6714882

Załącznik nr 3.

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:
.....
.....
2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest - imię i nazwisko lub nazwa i adres:
.....
.....
3. Rodzaj zabudowy³⁾: .....
4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾: .....
5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾: .....
6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾: .....
7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾: .....
8. Stopień pilności⁷⁾: .....
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:
  - a) nazwa i numer dokumentu: .....
  - b) data ostatniej aktualizacji: .....
10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów: .....
11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:
.....

.....
(podpis)

data .....

---

1) Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

2) Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

3) Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno - gospodarczy, inny.

4) Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

5) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo - cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo - cementowe stosowane w budownictwie,

***Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032***

- rury i złącza azbestowo - cementowe,
  - rury i złącza azbestowo - cementowe pozostawione w ziemi,
  - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
  - wyroby cierne azbestowo – kauczukowe,
  - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
  - szczeliwa azbestowe,
  - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
  - wyroby azbestowo - kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
  - papier, tektura,
  - drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
  - drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
  - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.
- 6) Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).
- 7) Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).
- 8) Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Załącznik nr 4.

Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

1. Miejsce, adres

.....

2. Właściciel/zarządca*):

a) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....

3. Tytuł własności

.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....

5. Ilość (m², tony)³⁾

.....

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

.....

7. Planowane usunięcia wyrobów:

a) sposób .....

b) przez kogo .....

c) termin .....

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....

.....
(data)

.....
(podpis)

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

4) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Załącznik nr 5

Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

Rodzaj zabudowy¹⁾:

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

Ilość wyrobów⁴⁾:

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

Grupa/nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		

**Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032**

5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią	5	

**Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032**

	lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nie użytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	

**SUMA PUNKTÓW OCENY
STOPIEŃ PILNOŚCI**

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię) (podpis)

.....
Właściciel/Zarządca

.....
(miejscowość, data) (adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

- 1) Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- 2) Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- 3) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
  - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
  - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
  - rury i złącza azbestowo-cementowe,
  - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
  - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
  - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
  - szczeliwa azbestowe,
  - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
  - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
  - papier, tektura,
  - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- 4) Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).
- 5) Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

**Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta i gminy Gniew
na lata 2012-2032**

Załącznik nr 6

Karta przekazania odpadu.

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ¹⁾	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{2,3)}	Transportujący odpad ^{2,4)}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ²⁾	
Adres⁵⁾	Adres^{5,6)}	Adres⁵⁾	
Nr REGON ⁶⁾	Nr REGON ⁶⁾⁷⁾	Nr REGON ⁶⁾	
Miejsce przeznaczenia odpadów ⁸⁾			
Rodzaj procesu przetwarzania, któremu powinien zostać poddany odpad ⁹⁾			
Wnioskuję o wydanie dokumentu potwierdzającego odzysk i recykling ¹⁰⁾ ☐ TAK ☐ NIE			
Kod odpadu ¹¹⁾		Rodzaj odpadu ¹¹⁾	
Data/miesiąc^{12) 13)}	Masa przekazanych odpadów [Mg]¹⁴⁾	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy^{7,15)}	
Potwierdzam przekazanie odpadu data, pieczęć i podpis	Potwierdzam wykonanie usługi transportu ^{4,6)} data, pieczęć i podpis	Potwierdzam przejęcie odpadu data, pieczęć i podpis	

Objaśnienia:

- 1) Numer jest nadawany przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- 2) Podać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu.
- 3) W przypadku odpadów komunalnych do wypełnienia karty przekazania odpadu jest obowiązany przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.) lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 4) Dotyczy przedsiębiorcy transportującego odpady, niebędącego posiadaczem odpadów, działającego na zlecenie innego posiadacza odpadów, który zlecił mu wykonanie usługi transportu odpadów.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- 6) O ile posiada.
- 7) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich transportujących odpad z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- 8) Podać adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu transportującemu odpady.
- 9) Dotyczy stacji demontażu w przypadku przekazywania odpadów powstałych w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Podać symbol R lub D. Symbole R oznaczają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Symbole D oznaczają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 10) Dotyczy dokumentów wystawianych przez prowadzących odzysk lub recykling na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607 z późn. zm.).
- 11) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 12) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu.
- 13) Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady temu samemu posiadaczowi odpadów.
- 14) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne, co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 15) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.